

РЕГІОНАЛЬНИЙ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ

REGIONAL TOURIST AND RECREATION POTENTIAL: THEORETICAL ASPECTS

УДК 304.42-043.86 (477)

<https://doi.org/10.32843/bses.50-14>

Огієнко А.В.

к.е.н., доцент, докторант
Миколаївський національний
аграрний університет

Огієнко М.М.

д.е.н., доцент кафедри
готельно-ресторанного
і туристичного бізнесу
ВП «Миколаївська філія
Київського національного університету
культури і мистецтв»

Яковунік О.В.

старший викладач кафедри
економіки та менеджменту
ПВНЗ «Європейський університет»

Ohiienko Alona

Mykolaiv National Agrarian University

Ohiienko Mykola

Private Enterprise «Mykolaiv Branch»
of the Kiev National University
of Culture and Arts

Iakovunik Olena

Private Higher Education Establishment
«European University»

У статті досліджено теоретичні та методичні підходи до оцінки класифікації туристично-рекреаційного потенціалу. Формалізовано його критерії класифікації та розділено за різними ознаками складники структури. Доведено, що у вітчизняній і зарубіжній науковій літературі немає єдиної загальноприйнятої класифікації туристично-рекреаційного потенціалу. Виявлено структурні елементи класифікації, які в умовах сьогодення збільшують свою вагомість у загальній структурі складників класифікації. Метою дослідження є узагальнення та систематизація класифікації туристично-рекреаційного потенціалу території та виявлення проблем його залучення до економічної діяльності на регіональному рівні. Досліджено трактування науковців стосовно даного питання, уточнено теоретичні підходи до їх суті та змісту. Методологічною та інформаційною основою статті є наукові та теоретичні праці вчених щодо вивчення класифікації туристично-рекреаційного потенціалу.

Ключові слова: туризм, класифікація, туристично-рекреаційний потенціал, подіївий туризм.

В статье исследованы теоретические и методические подходы к оценке классификации туристско-рекреационного потенциала. Формализованы его критерии классификации и разделены по различным признакам составляющие структуры. Доказано, что в отечественной и зарубежной научной литературе нет единой общепринятой классификации туристско-рекреационного потенциала. Выявлены структурные элементы классификации, которые в современных условиях увеличивают свою значимость в общей структуре составляющих классификации. Целью исследования является обобщение и систематизация классификации туристско-рекреационного потенциала территорий и выявление проблем его привлечения к экономической деятельности на региональном уровне. Исследованы трактовки ученых по данному вопросу, уточнены теоретические подходы к их сути и содержанию. Методологической и информационной основой статьи являются научные и теоретические труды ученых по изучению классификации туристско-рекреационного потенциала.

Ключевые слова: туризм, классификация, туристско-рекреационный потенциал, событийный туризм.

The article investigates theoretical and methodological approaches to the evaluation of the classification of tourist and recreational potential. The problems of researching the structural characteristics of the classification of the tourist and recreational potential of the regions become relevant. The developed toolkit for the analysis of the classification of tourist and recreational potential of the regions indicates that some issues of the complex study of the classification of tourist and recreational potential at the level of the regions remain debatable. Its classification criteria are formalized and the constituent structures are divided into different features. It is proved that there is no common accepted classification of tourist and recreational potential in domestic and foreign scientific literature. Structural elements of the classification have been identified which, under the conditions of the present, increase their importance in the general structure of the components of the classification. The purpose of the study is to summarize and systematize the classification of the tourist and recreational potential of the territories and to identify problems of its involvement in economic activity at the regional level. Investigation of scientists' interpretations of this issue, clarification of theoretical approaches to their essence and content. Identification of advantages and disadvantages in the researched works of scientists, presentation of their own developments, researches, interpretations of the weight of the components of the structure of classification of tourist and recreational potential in region. The methodological and informational basis of the article is scientific and theoretical works of scientists on the study of classification of tourist and recreational potential. It is argued that event tourism is gaining more and more importance in the overall structure of the components of the classification of the tourist and recreational potential of the region, the development of which will intensify the economic development of the region.

Key words: tourism, classification, tourist and recreational potential, event tourism.

Постановка проблеми. Сьогодні діяльність, пов'язана з розвитком туристично-рекреаційного потенціалу, є однією з прибуткових сфер економіки, яка інтенсивно розвивається. Туризм та рекреаційна діяльність мають суттєвий вплив на економічний та соціальний розвиток територій регіонів країни. Розвиток цієї діяльності сприяє наповненню місцевих бюджетів, формуванню нових транспортних комунікацій, розбудові відповідної інфраструктури, створенню робочих місць. У зв'язку із цим актуальності набувають проблеми дослідження структурних характеристик класифікації туристично-рекреаційного потенціалу регіонів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні розроблено широке коло методичних підходів і рекомендацій, що використовуються для класифікації туристично-рекреаційного потен-

ціалу на різних рівнях прояву та агрегації, це відображено у працях О. Бейдика, Є. Бистрова, П. Вірченка, М. Воронова, С. Дутчак, Н. Крачило, А. Кускова, О. Любіцевої, Н. Паньків, Г. Симочко, І. Смаля, Л. Черчик [2-6; 9; 10].

Високо оцінюючи розроблений інструментарій аналізу класифікації туристично-рекреаційного потенціалу регіонів, що існують у сучасній науці, вважаємо, що окремі питання комплексного дослідження класифікації туристично-рекреаційного потенціалу на рівні регіонів залишаються дискусійними.

Постановка завдання. Метою дослідження є узагальнення та систематизація класифікації туристично-рекреаційного потенціалу територій та виявлення проблем його залучення до економічної діяльності на регіональному рівні; дослідження трактувань науковців стосовно даного питання, уточнення

теоретичних підходів до їх суті та змісту; виявлення переваг та недоліків у досліджуваних працях науковців; представлення власних розробок, досліджень, інтерпретацій вагомості складників структури класифікації туристично-рекреаційного потенціалу.

Методологічною та інформаційною основою статті є наукові та теоретичні праці вчених щодо дослідження класифікації туристично-рекреаційного потенціалу.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Розвиток територій регіонів держави в економічних умовах сьогодення залежить від багатьох чинників, важливим є ефективна діяльність туристично-рекреаційної сфери та поліпшення її потенціалу. Досліджуючи економічний стан регіонів України, ми спостерігаємо, що більшість з них занедбані, мають багато невирішених соціально-економічних питань, це суттєво впливає на їх розвиток, демографічний стан, рівень життя. Ці чинники впливають на зменшення народжуваності, зниження прибутків місцевого населення, скорочення кількості надходжень до місцевих бюджетів та збільшення соціальної напруги. Незважаючи на це, більшість регіонів забезпечена ресурсом, який може бути використаний для інтенсифікації туристично-рекреаційної діяльності. Як показує практика, не всі ресурси в регіонах використовуються повною мірою, а деякі зовсім не задіяні, тому їх розвиток дає змогу розширити потенціал регіону. Україна належить до країн із потужними суспільними туристичними ресурсами. Численні унікальні пам'ятки архітектури, археології, мистецтва формують неповторну ауру історичної і культурної значимості нашої держави, що є додатковим позитивним чинником розвитку туризму в країні.

Під туристично-рекреаційним потенціалом регіону ми розуміємо комбінацію природної та набутої фізичної, соціальної, інтелектуальної, культурної та духовної компонент потенціалу його носіїв, які становлять рекреації регіону з відповідними умовами для їх реалізації, що дають змогу ефективно вирішувати поточні та стратегічні завдання регіонального розвитку. Він формується такими складниками, як: природні ресурси, історичні, сакральні, культурно-пізнавальні, культурно-розважальні та інші атракційні об'єкти певної території, які можуть використовуватися для організації відпочинку, подорожей, пізнання, екскурсій, занять спортом, лікування та оздоровлення населення [1].

Дослідивши роботи більшості науковців, зазначимо, що вивчення туристично-рекреаційного потенціалу території починається з популяризації туризму, а оцінка рівня туристичного потенціалу регіону та доступності до рекреаційних ресурсів найчастіше досліджується в наукових публікаціях. Це свідчить про безперечну актуальність питання. Незважаючи на численні наукові досягнення, низка важливих теоретичних та практичних питань зали-

шається невивченою. У вітчизняній і зарубіжній науковій літературі немає єдиної загальноприйнятої класифікації туристично-рекреаційного потенціалу.

Відповідно до Закону України «Про туризм» № 325/95 від 15.09.95, до деяких територіальних зон, які є унікальними туристичними ресурсами України, обмежений доступ, і держава здійснює їх охорону [1]. У Законі не конкретизовано, які саме ресурси можуть бути туди віднесені (культурно-історичні, природно-географічні тощо), яким критеріям повинна відповідати територія, де знаходиться туристична дестинація, немає чіткого визначення понять, які входять до структури класифікації туристично-рекреаційного потенціалу (культурно-історичних, природних та соціально-економічних туристичних ресурсів). Це пояснює те, що з'являється багато різних трактувань класифікацій туристично-рекреаційного потенціалу регіонів.

У працях О.О. Бейдика оцінку туристично-рекреаційного потенціалу здійснено з урахуванням його класифікації [2], де виділяються природно-географічні, природно-антропогенні, суспільно-історичні ресурси, інфраструктурні об'єкти та суперточка-тур (рис. 1). Автор стверджує, що подібні туристично-рекреаційні ресурси – найсуттєвіші вияви соціального і природного рухів, знакові події в історії певної території; до їх складу входять політичні, військові, культурні, економічні та екологічні події. Це специфічний вид інформаційних ресурсів, що можуть відобразитися в описі відповідної території.

Свою чергою. І.В. Смаль виділяє природно-географічні та суспільно-історичні рекреаційно-туристичні ресурси з подальшим поділом перших на геологічні, геоморфолого-оротографічні, ландшафтні, флоро-фауністичні, кліматичні та погодні, водні; других – на археологічні, архітектурні, подієво-інформаційні, науково-пізнавальні, героїко-виховні, літературно-мистецькі. У своїх працях науковець стверджує, що природні, суспільні і події туристичні ресурси – основа виникнення окремих видів туризму [3]. Наприклад, природні ресурси стали підґрунтям для розвитку лікувально-оздоровчого, екологічного, спортивного, екстремального і багатьох інших видів туризму та відпочинку; події – для фестивального, ділового, фан-туризму; суспільні – для релігійного, археологічного, пізнавального туризму; технологічні ресурси сприяють інтенсифікації туристичних процесів, формують механізми реалізації туристичного продукту, створюють передумови для трансформації природних і суспільно-історичних комплексів у ранг ресурсів.

Не можемо не погодитися з твердженнями П. Вірченко, що туристсько-рекреаційний потенціал будь-якої території [5] складається з базового та динамічного (рис. 2). Базовий туристсько-рекреаційний потенціал території включає наявні природні ресурси, культурно-історичні та сакральні об'єкти. Динамічний туристсько-рекреаційний потенціал

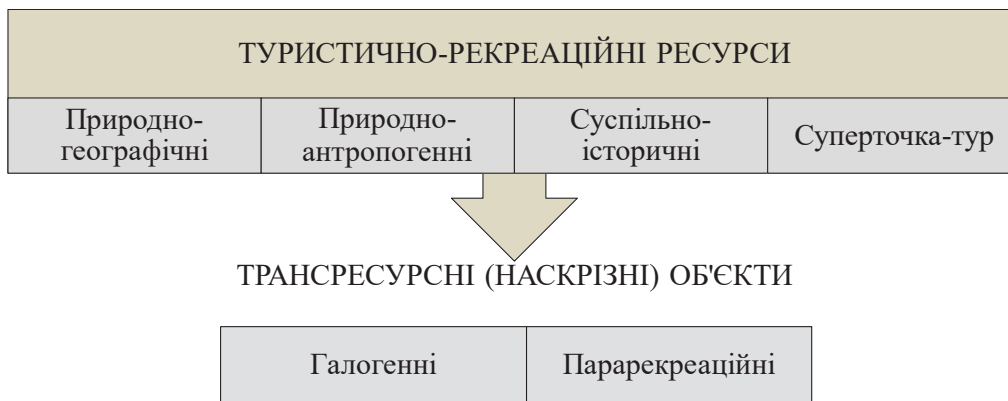

Рис. 1. Класифікація туристично-рекреаційних ресурсів за О.О. Бейдиком

Джерело: складено з використанням [1]

Рис. 2. Класифікація туристично-рекреаційного потенціалу за П. Вірченко

Джерело: складено з використанням [3]

відображає процеси залучення соціально-економічних ресурсів території у її господарську діяльність і включає виробничий, трудовий, фінансовий, освітній та інфраструктурний потенціал території.

На його думку, потенціал розвитку туристсько-рекреаційної діяльності території може бути представлений окремими видами потенціалу та ресурсними можливостями території, які можуть бути залучені до господарської діяльності: природно-рекреаційним і природно-туристичним, культурно-історичним, виробничим, трудовим, фінансово-інвестиційним, освітнім, інфраструктурним тощо.

Вагомий внесок у розроблення систематизації туристичних ресурсів зроблено Л. Черчик, яка зазначає, що туристично-рекреаційний потенціал можна класифікувати: за походженням – природний та суспільний; специфікою використання у процесі туристично-рекреаційної діяльності – спеціальний (прямого використання – мінеральні води, лікувальні грязі, термальні води), загальний (опосеред-

кованого використання чи впливу – лісові та водні ресурси); функціональним призначенням – лікувальний, оздоровчий, пізнавальний, спортивний; компонентною структурою – природний (бальнеологічні, водні, лісові, ландшафтні та кліматичні умови), суспільний (культурно-історичні, туристично-рекреаційна інфраструктура, інформаційне та кадрове забезпечення, ландшафтно-техногенні комплекси, агроландшафти; економічний, соціально-демографічний, інфраструктурний, екологічний); рівнем унікальності – типовий та унікальний; критерієм доступності – добре доступний, доступний та важкодоступний; статусом ресурсного природно-заповідного фонду, курортно-санаторних та рекреаційних зон. У працях указано, що туристично-рекреаційний потенціал багато в чому є похідним від рекреаційних потреб населення, які, своєю чергою, визначаються завданнями соціокультурного освоєння території. Таким чином, основні причини та чинники перетворення сукупності тих чи інших властивостей

території на рекреаційні ресурси – це потреби соціокультурного освоєння території [6]. Поєднання та наявність природно-рекреаційних ресурсів свідчить про існування природно-рекреаційного потенціалу як необхідної умови розвитку рекреації.

Ознайомившись із класифікацією туристично-рекреаційного потенціалу Всесвітньої туристичної організації (ВТО), можемо виділити такі групи ресурсів: природні багатства; енергетичні багатства; людський фактор (демографічний та культурологічний аспект); інституційні, юридичні та адміністративні аспекти; соціальні аспекти, рівень та традиції у сфері освіти, охорони здоров'я та відпочинку; різноаспектні блага й послуги, транспорт, зв'язок, інфраструктура сфери відпочинку та розваг; економічна і фінансова діяльність [7]. Безумовно, такий підхід базується на ідеї множинності туристичних ресурсів і дає змогу комплексно оцінити туристичний потенціал та можливий туристичний продукт окремих територій на державному, регіональному та локальному рівнях. У даній класифікації туристичні ресурси розглядаються як загальна основа для розвитку туристичного виду діяльності.

Класифікацію подає Н.П. Крачило, поділяючи увесь комплекс туристичних ресурсів на три групи: природні, культурно-історичні, соціально-економічні. Вчений вважає, що категорію соціально-економічних туристичних ресурсів утворюють історико-культурні об'єкти та явища (етнографічні, політичні та виробничі) [4].

Іншу класифікацію пропонують Є.М. Бистров та М.Г. Воронова, ними туристичні ресурси подаються як ресурси туристичної сфери дестинації поруч із ресурсами – чинниками виробництва. Своєю чергою, туристичні ресурси поділяються на природні, такі, що формують туристичну цікавість та інфраструктурні.

Г. Симочко стверджує, що різноманітність туристично-рекреаційного потенціалу зумовлює необхідність його класифікації, до якої можна застосовувати такі підходи: сутнісний (за предметною сутністю ресурсів); діяльнісний (за характером використання в туризмі); атрактивний (за мірою та формою залучення до туристичної діяльності); ціннісний, що ґрунтується на унікальності даного ресурсу; функціональний, який базується на неповторності туристичних умов і ресурсів у поєднанні з комплексністю їх використання; еколого-економічний (за споживчою вартістю ресурсу) [8]. На базі її праць розглянуто класифікацію туристичних ресурсів за сутнісним підходом, який, на думку автора, відображає туристично-ресурсний потенціал. Вона ґрунтується на виділенні трьох груп територіально-рекреаційних ресурсів: природні, інфраструктурні, культурно-історичні, які, своєю чергою, поділяються на певні види ресурсів.

Як бачимо, існує безліч підходів, проте всі вони побудовані на використанні послідовності від вузь-

кого до широкого підходу, при цьому помітним є зростання вторинних або додаткових туристичних ресурсів. Території, володіючи значним потенціалом використання первинних туристичних ресурсів, без належного інфраструктурного забезпечення не мають перспектив розвитку туризму в цілому. Крім того, концентрація туристично-рекреаційних ресурсів у межах окремих регіонів неоднорідна. Існують території з потенційними туристично-рекреаційними можливостями, але не є привабливими для туристів через відсутність чи недостатнє використання первинних туристичних ресурсів за наявності другорядних чи допоміжних. За сучасних умов усе більшого значення набувають створення та організація подієвих туристичних ресурсів для заходів, вагомість яких зростає серед інших складників класифікації туристично-рекреаційного потенціалу. Подія як туристичний ресурс має помітний мультиплікаційний ефект: «змушує» різні галузі туристичної індустрії більш ефективно використовувати власний потенціал. Особливістю цього виду туризму є унікальність кожної поїздки, незабутні враження та атмосфера відпустки. Характерними ознаками подієвого туризму є: відсутність сезонності; можливість прогнозування; масова інтерактивність, інноваційна регулярність подій; заохочення нових відвідувань місць призначення; розваги.

За словами Н. Паньків, створені туристичні ресурси використовуються туристами та екскурсантами в туристичних і рекреаційних цілях для задоволення потреб у всебічних знаннях про навколишнє середовище та людський розвиток загалом. Ці ресурси не існували в природі, а були створені креативними підприємцями на основі конкретної ідеї, беручи за основні фокуси певні питання. Їх слід класифікувати як ідейно-тематичні ресурси [10], як складову частину антропогенних туристичних ресурсів. До них відносяться подієві ресурси, які є динамічними чинниками формування туристичних потоків, оскільки вони включають передумови мотивації подорожувати до місця, де відбувається подія чи явище. Цей тип ресурсу не підлягає традиційній кількісній оцінці. Можна говорити лише про те, наскільки ресурси події впливають на створення туристичної інфраструктури, формування туристичних потоків, що в сучасному світі залежить передусім від публічності події та реакцій навколо неї. Це свідчить про те, що «подія», яка використовується в туризмі, багато в чому залежить від громадських уподобань, моди та престижу події. Важливість безперервності та частоти подій підвищують її значимість. Окремі види подієвих ресурсів найбільш доцільно класифікувати (рис. 3) за тематикою заходу: національні і релігійні свята, гастрономічні, музичні, театральні фестивалі, спортивні змагання, покази мод, технічні салони і виставки, економічні форуми тощо.

Рис. 3. Класифікація подієвих туристичних ресурсів

Джерело: складено з використанням [11]

Розглянемо структуру туристично-рекреаційного потенціалу на прикладі Миколаївської області, туристичний потенціал якої формується багатьма складниками. Під час формування її туристичного іміджу приділено увагу організації саме подієвого туризму. Активного розвитку набуває фестивальний рух, у рамках стратегічного розвитку м. Миколаєва протягом 2016–2020 рр. проведено низку іміджевих заходів (фестивалів, конкурсів, змагань тощо), що сприяє підвищенню туристичної привабливості міста, збільшення туристичних потоків та подолання сезонних коливань.

Вважаючи на вищевикладене, можемо стверджувати, що в загальній структурі складників класифікації туристично-рекреаційного потенціалу регіону все більшої вагомості набуває саме подієвий туризм, розвиток якого дасть змогу інтенсифікувати економічний розвиток регіону.

Висновки з проведеного дослідження. За результатами проведеного дослідження проведено аналіз класифікації туристично-рекреаційного потенціалу регіонів і встановлено, що він може бути представлений природно-рекреаційним і природно-туристичним потенціалом, культурно-історичним, виробничим, трудовим, подієвим, фінансово-інвестиційним, освітнім та інфраструктурним потенціалом. Проте виділені нами складники туристично-рекреаційного потенціалу з розвитком новітніх технологій можуть змінюватися та доповнюватися новими.

Указано, що все більшого розвитку набуває подієвий туризм, активний розвиток якого дасть змогу урізноманітнити потік туристів, зменшити навантаження на регіони, підвищити ефективність

управління по відношенню до основних, традиційних туристичних ресурсів. Ці ресурси дадуть змогу створити можливості для соціально-економічного розвитку регіону, розширити існуючі туристичні потоки та продукувати нові.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Про туризм : Закон України від 15.09.1995 №324/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 13. С. 180.
2. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: Методологія та методика аналізу, термінологія, районування. Київ : Київський університет, 2001. 395 с.
3. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу : навчальний посібник. Ніжин : НДУ імені Миколи Гоголя, 2010. 336 с.
4. Крачило Н.П. Основи туризмознавства : навчальний посібник. Київ : Вища школа, 1980. 225 с.
5. Вірченко П. Класифікація туристсько-рекреаційного потенціалу територій локального рівня та проблеми його залучення до господарської. *Часопис соціально-економічної географії ХНУ імені В.Н. Каразіна*. 2013. Вип. 13(2). С. 120–125.
6. Черчик Л.М. Формування ринкових відносин у рекреаційному природокористуванні : монографія. Луцьк : ЛДТУ, 2006. 352 с.
7. Всесвітня туристична організація ((ВТО) United Nations World Tourism Organization; UNWTO). Офіційний сайт. URL : <http://www2.unwto.org/> (дата звернення: 20.02.2020).
8. Симочко Г.В. Поняттєво-термінологічний апарат та підходи до класифікації туристично-рекреаційних ресурсів. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія «Географія»*. 2012. № 2. С. 78–84.

9. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг. Київ : Альтерпрес, 2002. 436 с.

10. Паньків Н. Туристичні ресурси та їхні класифікації. *Рекреаційна географія і туризм. Наукові записки*. 2014. № 2. С. 93–99.

11. Огієнко М.М., Огієнко А.В., Яценко Я.М. Аналіз та перспективні напрями розвитку туризму Миколаївщини. *Науковий вісник МНУ ім. В.О. Сухомлинського. Економічні науки*. 2018. № 2(11). С. 63–70.

REFERENCES:

1. Pro turyzm (2004) Zakon Ukrainy vid 15.09.1995 r. 324/95-VR. [Law of Ukraine of September 15, 1995 – No. 324/95-VR]. *Vidomosti Verkhovnoji Rady Ukrainy*. [The Verkhovna Rada of Ukraine]. no. 13., S. 180.

2. Beidyk O.O. (2001) Rekreasiino-turystski resursy Ukrainy: Metodolohiia ta metodyka analizu, terminolohiia, raionuvannia. [Recreational tourism resources of Ukraine: Methodology and methodology of analysis, terminology, zoning.] – *Kyiv: VPTs Kyivskiy universytet*, pp. 395. (in Ukrainian)

3. Smalj I.V. (2010) Turystychni resursy svitu [Tourism resources of the world]. Nizhyn: *Vydavnytstvo Nizhynskogo derzhavnogo universytetu imeni Mykoly Ghogholja*. P. 336. (in Ukrainian)

4. Krachulo N.P. (1980) Osnovu turizmovedeniya [Basics of tourism]. *Kyiv Vusha shkola*, pp. 225. (in Ukrainian)

5. Virchenko P. (2013) Klasyfikatsiia turystsko-rekreasiinoho potentsialu terytorii lokalnoho rivnia ta problemy yoho zaluchennia do hospodarskoi. [Classification of the tourist and recreational potential of the terri-

ories of the local level and the problem of its involvement in the economic]. *Kharkiv: Chasopys sotsialno-ekonomichnoi heohrafiï, KhNU imeni V.N. Karazina*, pp. 120–125. (in Ukrainian)

6. Cherchuk L. (2006) Formuvannia rynkovykh vidnosyn u rekreasiinomu pryrodokorystuvanni [Formation of market relations in recreational use of nature]. *Lutsk: LDTU*, pp. 352. (in Ukrainian)

7. Vsesvitnia turystychna orhanizatsiia ((VTO) (2020) United Nations World Tourism Organization; UNWTO). Ofitsiynyi sait. URL: <http://www2.unwto.org/> (accessed 20 February 2020).

8. Symochko H.V. (2012) Poniattievo-terminolohichnyi aparat ta pidkhody do klasyfikatsii turystychno-rekreasiinykh resursiv. [Conceptual apparatus and approaches to the classification of tourist and recreational resources.] *Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Seriia : Heohrafiia*, pp. 78–84. (in Ukrainian)

9. Ljubiceva O.O. (2002) Rynok turystychnykh posluh. [Tourist services market] *Kyv: Aljterpres*. p. 436. (in Ukrainian)

10. Pankiv N. (2014) Turystychni resursy ta yikhni klasyfikatsii [Travel resources and their classifications]. *Ternopil: Rekreasiina heohrafiia i turyzm Naukovi zapysky*, pp. 93-99. (in Ukrainian)

11. Ohienko M., Ohienko A., Yatsenko Y. (2018). Rozvytok ghoteljnogo ghospodarstva ta jogho vplyv na turystychnyj potencial Mykolaiv [Development of the hotel industry and its influence on the tourist potential of Mykolaiv region]. *Naukovyi visnyk MNU im. V.O. Sukhomlynskoho. Ekonomichni nauky*. MNU imeni V.O. Sukhomlynsjkogho, pp. 70–75. (in Ukrainian)